

נפרדים לשלום מהמונח משמורת

גיא רוה - נובמבר 2021 (מעודכן)

הקדמה

לאחר שנים ארוכות בהן המונח "משמורת" או "הורה משמורן" גרם לסכסוכים ומאבקים מיותרים בין הורים בהליכי גירושין, בשלה העת להיפרד ממונחים אלו וממאבק מיותר זה.

נדגיש כבר בפתיחה: לביטול השימוש במונחים אלו אין כל השפעה על חלוקת זמני השהות או נושא מזונות הילדים. השינוי המבורך קשור לסיום המאבק על ההגדרה עצמה, שמייצרת קונפליקטים ומלחמות מיותרות! לא עוד תחרות, מריבות ודיונים כה מיותרים על ההגדרה ההורית. כה פשוט, כה חכם. השינוי המבורך מבוסס על המלצות ועדת שניט.

כיום, במהלך ההליך המשפטי, כל אחד מההורים, 'מחויב' להסביר מדוע ההורה השני לא מספיק טוב, להשמיצו, להאשימו, וזאת במטרה לזכות בהגדרה ההורית העודפת. ההורים יודעים זאת, ובאים במצב 'מלחמתי' למפגשים ברווחה ולדיונים בבתי המשפט. התוצאות בהתאם, וניתן לראותן בשפה אלימה, מסוכסכת, מלבה קונפליקט, שהינה רחוקה מרחק רב מטובתם של ילדיהם.

בתום תהליך מחשבתי מרתק שארך קצת יותר מעשור בו בתי המשפט ומערכת הרווחה עברו למגמה של מתן הגדרה הורית שווה - ללא כל קשר לחלוקת זמני השהות - פורסמו לאחרונה שני פסקי דין (כב' השופט שאול שוחט בעמ"ש 13008-02-21 וכב' השופטת נאוה גדיש בתלה"מ 6306-10-18) אשר הלכה למעשה נפרדים מהשימוש במונח משמורת ומעבירים אותנו לשלב הבא, ובכך חשיבותם.

לתיקון בתקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א - 2020 יש חלק חשוב בהבנה המקצועית שכך ראוי. המחוקק מחק את הסעד בנושא "משמורת" והחליף אותו בחלוקת זמני השהות.

כיום התהליך עצמו - בלי קשר להחלטה בסוף ההליך המשפטי על הגדרות ההורים - **גורם לנזק רב!** ברגע שהשופט מקבל מעורכי הדין של ההורים הסברים ארוכים ומפורטים מדוע ההורה האחר אינו כשיר מספיק לקבל הגדרה הורית שווה, כאשר השופט שולח את ההורים לקבלת תסקיר ברווחה על הגדרתם ההורית, **הוא בעצם מכריז על פתיחת 'המלחמה' ביניהם, משפטית ומשפחתית.** במסגרת המלחמה בין ההורים על הגדרתם ההורים פותחים, לעיתים בעצת עורך דינם, במסכת האשמות, הכפשות, שיימינג, שפה אלימה, המשך הסכסוך וליבויו, התשה של ההורה האחר ולעיתים אף שימוש בצווי הרחקה ותלונות שווא. **את זה חשוב למנוע כבר בפתיחת ההליך המשפטי. זה הדבר החשוב בשינוי המבורך!**

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

ברגע שההורים יודעים מראש שאין ולא יהיה מאבק משפטי על הגדרתם ההורית, שהשופט כנראה ישלח אותם לתסקיר אך רק על נושאים כמו זמני שהות, חלוקת החגים וכו', ולא על ההגדרה ההורית עצמה, ההורים יהיו מראש רגועים יותר.

מדוע המצב כיום בו הגדרה הורית שווה כה נפוצה, אינו מספיק?

בעבר, הגדרה הורית שווה (משמורת משותפת) ניתנה רק כאשר היא לוותה בחלוקת זמני שהות שווה או רחבה. חיבור מונחים אלו שגוי, ולא נכון. לשמחתנו, **כיום, קיימת ההבנה שמדובר בשני נושאים שונים**. את חלוקת זמני שהות ימשיכו ויבחנו אנשי המקצוע בדומה למצב כיום, בהתאם לתנאים ולצרכים הייחודיים לכל תא משפחתי. בנושא זה אין כל שינוי.

בעשור האחרון אנו רואים בבתי המשפט ובשרותי הרווחה שינוי מבורך ומשמעותי בו, במקרים רבים, בסוף ההליך ניתנת הגדרה הורית שווה. משמורת משותפת. או אחריות הורית משותפת. זה יפה, משמח, חשוב, **אך לא פוטר את ההורים מהמריבות!**

מצב מלחמתי זה תורם פעמים רבות להתקבעות ולהחמרה במצבם של הילדים. ילדים שנחשפים למצבים מסוג אלו חווים לחץ נפשי עצום ותחושה שאין להם במי לבטוח ועל מי לסמוך, שכן אמונתם במבוגרים מתערערת.

בנוסף, הורים רבים לא מבדילים בין המונח "משמורן" לבין המונח "אפוטרופוסות", ובצדק, שהרי הם לא משפטנים. הדבר מביא לכך שבחלק מהמקרים אמהות חושבות שהגדרתן כמשמורנית בלעדית, כהורה המועדף הגדרתית, תקפה גם לגבי קבלת החלטות מהותיות לגבי הילד. כמובן שלא כך הוא. ברגע שלא יהיה יותר שימוש במונח משמורת, יהיה ברור מאליו לשני ההורים מהי חובתם ההורית כאפוטרופוסים לילדיהם.

לכן, **אם מראש נימנע משיח על המונח משמורת, נביא לכך שמלחמות מיותרות אלו ייעלמו מהדיונים בבתי המשפט. אין חשוב מזה לטובת ילדינו.**

היישום בשטח

השינוי בתקנות:

בתקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א-2020 נרשם בסעיף 15(3):

"סעדים בשל תביעות שונות"

"(3) תובענה בעניין קטין לרבות בקשה להסדר שנושאה זמני שהות, חינוך, הבטחת קשר בין קטין להורה או קרוב משפחה אחר, יציאת קטין מהארץ, וכל תובענה אחרת בין הורים בעניין ילדם הקטין, לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות;"

אם כך, אנו רואים שהמחוקק, כרגע כחקיקת משנה, מחק את הסעד בנושא "משמורת" והחליף אותו בחלוקת זמני שהות.

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

החלטות שיפוטיות:

בחודש מאי 2021 (באותו היום 18.05.2021) פורסמו שני פסקי דין בהם מוסבר כה יפה, גם בהתאם לתיקון בתקנות, שראוי וחשוב להפסיק את השימוש במונח משמורת, ושהחוק קובע אפוטרופסות הורית שווה והמושג הנכון הינו אפוטרופסות או אחריות הורית משותפת.

פסק הדין של כב' השופט שוחט (יחד עם כב' השופטים רביד ושילה) הינו פסק דין מנחה מעצם כך שמדובר על פסק דין של בית המשפט המחוזי.

ברגע שכל שופטי בתי המשפט למשפחה יאמצו את עמדתם זו של כב' השופט שוחט וכב' השופטת גדיש, המבוססת גם על התיקון בתקנות כמובן, **ומראש** יבהירו להורים הניצים ועורכי דינם שאין יותר צורך להגיש הררי מסמכים בהם מוסבר מדוע יש לקחת מההורה האחר את הגדרתו, שאין בכוונת השופט לבקש מהרווחה המלצה בנושא המשמורת בתסקיר, שאין בכוונת השופט לדון בנושא המשמורת, הרי שאז תחלחל ההבנה לאנשי המקצוע ולהורים שתמה המלחמה הכה מיותרת על הגדרתם.

החלטה נהדרת של כבוד השופטת, סגנית הנשיא, רותם קודלר עיאש, הממחישה כה יפה את המצב החדש:

9 כתב טענות מתוקן יוגש, בתוך 7 ימים, ובמסגרתו תבהיר ב"כ התובעת לאיזה סעד מבין הסעדים
10 המנויים בהוראות תקנה 15 (א) (3) לתקנות בית המשפט (סדרי דין), התשפ"א-2020 היא עותרת,
11 שעה שאין בתקנה הנ"ל סעד של "משמורת".
12
13
14 ניתנה היום, י"א אדר תשפ"א, 23 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.
15
16 רותם קודלר עיאש, שופטת, סגנית הנשיא

החלטה נהדרת נוספת של כבוד השופטת, סגנית הנשיא, חגית מטלין.

שו' חגית מטלין

מובהר בזאת כי עם התקנת תקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין) החדשות (תקנה 15 (א) (3)), בוטל המושג משמורת יש לעשות שימוש במושג אחריות הורית וחלוקת זמני שהות (ראה לעניין זה דברי כב' השופט שאול שוחט בעמ"ש 13008-02-21 א.ק.נ' מ.ע.ק. (18.5.2021).

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

[והנה עוד מספר החלטות מהשטח: חלק מפרוטוקול דיון בבית המשפט המחוזי תל אביב בנושא. החלטה ראשונה. החלטה שנייה. החלטה שלישית. והנה החלטה בה העו"סית המליצה על משמורת משותפת וכבוד השופטת מיכל ברדנשטיין משנה, לבקשת העו"ד, למונח אחריות הורית משותפת.](#)

גם לעורכי הדין חלק משמעותי בקידום הנושא. פסק הדין של בית המשפט המחוזי תל אביב הנו פסק דין מנחה ולכן מהווה, יחד עם התקנות החדשות, בסיס מקצועי לבקש עוד בראשית הדרך שההגדרה ההורית תהיה שווה, להימנע מדיון על המונח משמורת, ולבקש מהשופט להדגיש לעו"ס שהוא אינו מעוניין בהמלצה בנושא זה בתסקיר.

אנו אף מקווים כי הנהלת משרד הרווחה תאמץ מדיניות זו וגם כאשר תוגש בקשה להמלצה בנושא המשמורת, בטעות או שלא בטעות, בתסקיר יירשם תמיד שההמלצה היא לא להכניס את ההורים למאבק מיותר זה, ולכן ההמלצה היא לאחריות הורית משותפת.

המטרה של כולנו צריכה להיות הפסקת השימוש במונח משמורת והפסקת התחרות הכה מיותרת על ההגדרה ההורית.

פסקי הדין

בעמ"ש 13008-02-21 מסבירים כב' השופט שוחט, סגן נשיא, כב' השופטת רביד וכב' השופט שילה, מדוע כה חשוב להימנע מקביעת אחד ההורים כמשמורת בלעדי.

"כל אחד מההורים, כחלק מהאחריות ההורית המשותפת, מחזיק בקטין בזמן שהוא נמצא ברשותו, בהחזקתו, במשך כל פרק הזמן של הסדרי השהות שלו עמו, גם אם מדובר בקטין מתחת לגיל שש שנים (ראו דברי ברמ"ש 56347-11-12 נ' ב' מ' נ' ד' ב' מ', 24.2.13). **שיח משפטי ברוח זו, כך יש לקוות, יביא להרגעת רוחות המלחמה על המשמורת גם בהקשר של חזקת הגיל הרך.**"

"לפיכך, במסגרת הנורמטיבית הקיימת כיום, **אציע להימנע מקביעת הורה זה או אחר כמשמורת. תחת זאת יש לשאוף לכך, שההסדרים שנקבעים על ידי בית המשפט, בכל הנוגע לאחריות ההורית ולהסדרי השהות יהיו כאלה שיאפשרו את מימוש האחריות ההורית, שמבוטאת כיום במושג האפוטרופסות** (ויש מי שמכנה זאת "משמורת משפטית משותפת") של שני ההורים, בצורה המטיבה ביותר, מבחינת טובתו של הקטין...".

כבוד השופט שוחט אף מציין:

"ניצנים לשינוי זה, גם בחקיקה, אמנם בחקיקת המשנה, אנו מוצאים בתקנות המשפחה החדשות - תקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020. בתקנה 15(א) לתקנות אלה, שכותרתה "סעדים בשל תובענות שונות", אשר קובעת את החובה להגיש תובענה נפרדת בשל כל אחד מהעניינים שמפורטים בתקנה, נקבע בתקנת משנה (3) כי, גם "תובענה בעניין קטין לרבות בקשה להסדר שנושאה זמני שהות, חינוך... וגו'" תוגש בנפרד. בתקנה זו נפקד מקומה של ה"משמורת" שהופיעה בתקנה 258 לתקנות הישנות, שעסקה באותו נושא שנוסחה "תובענה בעניין קטין שנושאה זכויות משמורת... וגו'."

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

בתלה"מ 18-10-6306 קובעת כבוד השופטת גדיש שכתובת המגורים של הבן המשותף תהיה תחת כתובת האב, אך בהתאם לטובת הילד והשינוי החברתי בשנים האחרונות אין כל צורך לקבוע הורה משמורן.

גישה נהדרת זו מבוססת כמובן על המלצות ועדת שניט בה הומלץ על הפסקת השימוש במונחים "משמורת" ו "משמורן", או כל הגדרה אחרת הקובעת מיהו ההורה המועדף, ההורה העיקרי, ומיהו ההורה המשני.

האם למהלך של אי שימוש במונח משמורת יש השפעה על חלוקת זמני השהות?

לא! אין שום קשר ואין כל כוונה שביטול השימוש במונח "משמורת", יביא לכך שחלוקת זמני השהות תהיה אוטומטית חצי-חצי לכל ההורים! לא תמיד זוהי טובת הילד, ולא תמיד הדבר אפשרי בגלל נושאים כמו מרחק מגורים האחד מהשנייה. העו"סיות בשרותי הרווחה תמשכנה להגיש לבתי המשפט המלצות לגבי חלוקת זמני השהות המתאימה לכל תא משפחתי בדיוק כמו היום.

במצב עולם חדש זה העו"סית לא תצטרך יותר לדון עם ההורים על נושא המשמורת, שהנו דיון מעיק, מלחמתי ואמוציונאלי מאוד, שיש בו יצרים הרסניים ותסכול רב. כך, חלק גדול מהזמן על הכנת התסקיר יפחת משמעותית, ולעו"סיות יישאר לדון רק בנושאים שבאמת חשובים לטובת הילד; חלוקת זמני השהות, נטל הנסיעות, תאום הורי וכו'. במצב זה גם הגיוני שפחות עו"סיות יפרשו מהמקצוע כמו היום.

האם למהלך של אי שימוש במונח משמורת ישנן השפעות כספיות?

התשובה לכך היא לא, מלבד הנחה בארנונה ובמקרים נקודתיים בנושא הסיוע בשכר דירה, וכמובן שהנושא פתיר.

מזונות ילדים:

בעבר, יש שחששו שביטול חזקת הגיל הרך/השימוש במונח משמורן הנותן הגדרה עודפת לאם תביא גם לביטול המזונות. כיום, לאחר פסק הדין של בית המשפט העליון ביולי 2017 (בע"מ 919/15) הובהר שלנושא ההגדרה ההורית עצמה אין כל קשר והשפעה על נושא המזונות.

הטבות שונות:

במספר פסקי דין אשר קראנו לאורך השנים התייחסו שופטי בתי המשפט לענייני משפחה לנושא הטבות הכספיות אשר מקבל הורה משמורן מהמדינה, וההשלכות של הטבות אלו על מתן הגדרה הורית שווה. ראינו גם פסקי דין בהם נרשם שלצורך מתן הטבות בלבד תחשב האם כהורה משמורן. **כיום זה כמובן שגוי ומיותר.**

בחלק מפסקי הדין ניכר שהשופטים לא תמיד מעודכנים בשינויים שחלו בשנים האחרונות בהטבות השונות:

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

1. ראשית, לפני שנעמיק ונסביר לגבי ההטבות עצמן, נשאלת השאלה העקרונית האם הטבות כספיות כאלו או אחרות אמורות למנוע מתן הגדרה הורית שווה להורים המתגרשים?

כבוד השופטת פלאוט, מחוזי מרכז, הסבירה [בעמ"ש 19292-11-20](#) מדוע הטבות שונות לא צריכות להשפיע על ההגדרה השווה של שני ההורים:

כבודה מציינת שהעו"ס, הגב' פלורה לוי, הגישה את התסקיר למשמורת אם כאשר הילדה הייתה בת 7 חודשים, אך מסבירה שהמלצתה הייתה בעיקר על מנת לא לפגוע בהטבות השונות שמקבלת האם כמשמורן יחיד (כמוסבר בדף זה חשיבה שגויה) ולכן מדובר על קביעה לא מקצועית הסותרת את טובת הילדה!

"אומנם העו"ס לא המליצה בתסקירה על משמורת משותפת, אלא שתסקירה הראשון ניתן בהיותה של הקטינה בת 7 חודשים בלבד (בעוד התסקירים המאוחרים יותר התייחסו לסוגיות נקודתיות ולא לשאלת המשמורת בכללותה), ומכל מקום, המלצתה זו נבעה בעיקר בשל סברתה לזכויות כאלה ואחרות של בת הזוג, ואולם סברתה זו אינה עולה בקנה אחד עם הוראות הדין ואינה מתיישבת עם הזכויות ההוריות המגיעות להורים, כפי שהובהר לעיל באריכות, לפיכך אין להלין על בית משפט קמא כי סטה מההמלצות הנוגעות לעצם אופייה של המשמורת".

2. הנחות והטבות הורים גרושים: ישנן מספר הטבות להורים גרושים. לרוב האם היא זו הזכאית להטבה. למונח משמורת משותפת/משמורת **אין** כל קשר למרבית ההטבות (מלבד נושא ההנחה בארנונה בו לעיתים יש חשיבות להגדרה ובמקרים חריגים גם בסיוע בשכר דירה - וכמובן שיש לנושא פתרון פשוט).

לאור החשש של חלק מההורים מקביעת הגדרה הורית שווה עקב נושא ההטבות, לצד אי ההכרות של הנושא על ידי עורכי הדין והשופטים, בחרנו לציין לכל נושא הסבר קצר. האם אלו כל ההטבות שיש כיום? כמובן שלא. שווה לבדוק ברשות המקומית אם יש עוד הנחות והטבות מקומיות, יש הטבות לאמהות שמקבלות את המזונות מהביטוח הלאומי ועוד, אך כמובן שהם אינן קשורות להגדרה משמורת.

קצבת ילדים - הביטוח הלאומי

קצבת ילדים: קצבת הילדים משולמת לאם, אלא אם כן נקבע שהאב הוא המשמורן.

להגדרתם השווה של שני ההורים (משמורת משותפת/אחריות הורית משותפת) אין כל השפעה על אופן חלוקת קצבת הילדים.

[כך נרשם באתר המוסד לביטוח לאומי](#)

הורים גרושים:

הקצבה משולמת לידי האם, אלא אם הילדים נמצאים אצל האב בלבד. עם זאת, ניתן לשלם את הקצבה להורה השני, אם ההורים הגיעו ביניהם להסכמה או בהתאם לפסק דין, ובתנאי שהקצבה תשולם במלואה להורה אחד.

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

אם חלק מהילדים נמצאים עם האם וחלק עם האב – כל הורה יהיה זכאי לקצבה עבור הילדים שבהחזקתו על פי הרשום בפסק הדין. כדי לקבל את הקצבה, על ההורים להגיש [בקשה לפיצול תיק](#) לסניף הביטוח הלאומי.

הורים החיים בנפרד:

הקצבה משולמת להורה שהילדים נמצאים בהחזקתו.

אם חלק מהילדים נמצאים בהחזקת האם וחלק בהחזקת האב – משולמת הקצבה לכל הורה בנפרד, לפי מספר הילדים שנמצאים בהחזקתו, ועל כל הורה להגיש [טופס בקשה לפיצול תיק](#) ולצרף מסמכים הנוגעים להחזקת הילדים.

אם כך, להגדרתם השווה של שני ההורים אין שום השפעה על הקביעה מי מההורים יקבל את קצבת הילד.

נציין שגם כאשר בפסק הדין נרשם שההורים יחלקו את קצבת הילדים, אין זה אפשרי מעשית, שכן הביטוח הלאומי לא מוכן לכך. חלק מאנשי המקצוע עדיין לא מודעים לנושא.

מענק לימודים:

לגבי מענק הלימודים, הרי כל עוד הוא מתקבל, מקובל לקבוע שהוא ישמש לרכישת הציוד לבית הספר בתחילת השנה, ובהפרש, במידה ויהיה, יתחלקו ההורים שווה בשווה או לפי יחס ההכנסות שלהם. על מנת למנוע ויכוחים מיותרים, חשוב לרשום זאת בהסכם הגירושין.

נציין שגם כאשר בפסק הדין נרשם שההורים יחלקו את מענק הלימודים, אין זה אפשרי מעשית שכן הביטוח הלאומי לא מוכן לכך. חלק מאנשי המקצוע עדיין לא מודעים לנושא. לכן, חשוב לרשום בפסק הדין/הסכם הגירושין התייחסות לנושא.

טיפ – הביטוח הלאומי מאפשר להורים להעביר – בהסכמה או בהכרעה של השופט – את מענק הלימודים מהורה אחד להורה האחר. כל עוד הזכאות קיימת.

[באתר הביטוח הלאומי נרשם:](#)

"המענק משולם להורה שמקבל את קצבת הילדים, ושהילדים בחזקתו ובמשמורתו.

עם זאת, המענק ישולם להורה השני, אם ההורים הגיעו ביניהם להסכמה לשלם את המענק להורה השני או בהתאם לפסק דין,

ובתנאי שלהורה שבחזקתו ובמשמורתו הילד קיימת זכאות למענק לימודים, ובתנאי שהמענק ישולם במלואו להורה אחד".

אם כך, להגדרתם השווה של שני ההורים אין כל השפעה מי מההורים יקבל את מענק הלימודים.

ביטוח לאומי סיכום: בהתאם לחוק הביטוח הלאומי קיימת אפליה מגדרית בין ההורים. קצבת הילדים ומענק הלימודים מוענקים לאם, גם כאשר ההורים במשמורת משותפת, אבל להגדרה ההורית השווה עצמה אין שום פגיעה בהטבה שמקבלת האם.

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

סיוע בשכר דירה - משרד השיכון

מתי שני ההורים יכולים לחלוק את ההטבה? במקרים נקודתיים בלבד בהם שני ההורים עומדים בקריטריונים של משרד השיכון, ויש להם הגדרה של משמורת משותפת יחד עם זמני השהות שווים (7/7). רק באותם מקרים ההנחה תתחלק בין שני ההורים. אם שני ההורים יבקשו אותה כמובן.

כאשר זמני השהות אינם שווים, ההורה לו זמני שהות רחבים יותר יקבל את ההנחה.

באתר משרד הבינוי והשיכון נרשם:

"במצב של משמורת משותפת להלן ההנחיות:

במקרה בו חתם אחד מבני הזוג על כתב ויתור, לפיו הוא מוותר על כל זכאות לסיוע בדיוור בגין הילדים שבמשמורת משותפת, יינתן הסיוע במלואו לבן הזוג האחר.

בהיעדר כתב ויתור – אם צוין בהסכם הגירושים כי ברוב ימות השבוע שוהים הילדים אצל אחד מבני הזוג, יינתן הסיוע במלואו לאותו בן הזוג.

בהיעדר כתב ויתור – במקרה של חלוקה שווה בשהות הילדים אצל שני בני הזוג, יקבל כל אחד מהם מחצית הסיוע מזכאותו של הורה עצמאי לשכר דירה, אלא אם בן הזוג השני לא פנה לקבלת סיוע. במקרה כזה, יקבל ההורה שפנה לקבלת סיוע את מלוא הסיוע. עם זאת, אם יפנה בן הזוג השני במהלך אותה שנה, לאחר שההורה שפנה החל לקבל את מלוא הסיוע, יקבל הוא מחצית סכום הסיוע בשכר דירה וההורה הראשון ימשיך לקבל את מלוא הסיוע עד לתום אותה שנה, ובתום השנה יתחיל לקבל מחצית סכום הסיוע."

אם כך, מהו הפתרון הנכון לאותם מקרים נקודתיים בהם שני ההורים זכאים להטבה? ראשית, אם זמני השהות שווים ומשכורות ההורים דומות, ראוי שכל הורה יקבל מחצית מההטבה. אך אם יש התעקשות או סיבה שההטבה תלך רק לאם, פשוט רושמים זאת בהסכם/פסק הדין ומציינים שהאב יחתום על כתב ויתור. פשוט וקל.

נקודות זיכוי

האם כאשר להורים משמורת משותפת או אחריות הורית משותפת נקודות הזיכוי מתחלקות באופן שווה?

התשובה היא לא. להגדרה משמורת משותפת אין כיום שום השפעה על חלוקת נקודות הזיכוי. נקודות הזיכוי "העודפות" בגין הילדים ניתנות להורה המקבל את קצבת הילדים, האמא. ראו [כאן](#).

הנחה בארנונה

ההנחה להורה עצמאי (לשעבר "חד הורית") היא של 20%. במקרים של משמורת משותפת, לעיתים ההנחה בארנונה מתחלקת בין שני ההורים כך שכל אחד יקבל 10%, וישנם מקרים (רמת גן, נשר ועוד) בהם כל אחד מההורים יקבל הנחה מלאה של 20%. כל רשות פועלת בצורה שונה בנושא ואפשר לבדוק את הנושא מול הרשות לפני חתימה על ההסכם גירושין או מתן פסק הדין.

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

ההנחה לשני ההורים ניתנת על סמך ההגדרה "משמורת משותפת" (וכיום כמובן גם לפי ההגדרה הנוכחית "אחריות הורית משותפת" – אך לעתים צריך להסביר לרשות) ולא מחייבת זמני שהות שווים.

במקרים בהם הנחה זו היא החסם להגדרה הורית שווה, ההורים יכולים לקבוע בהסכם הגירושין/פסק הדין שלמרות ההגדרה ההורית השווה ההנחה תינתן רק לאחד ההורים. פשוט וקל.

כיום אין נוהל ארצי מוסדר, ולכן עדיין קיימים הבדלים בין הרשויות השונות. במידה והרשות אינה מוכנה לתת הנחה לשני ההורים חשוב להסביר.

חשבון מים - הורים גרושים

חשבונות המים משולמים בהתאם למספר הנפשות בבית. [בהתאם לחוק כללי המים](#) (קביעת כמות מוכרת), תשע"ו-2016 והחל מיום 03.03.2016 כאשר להורים גרושים משמורת משותפת שני ההורים זכאים לרשום את הילדים בביתם ובכך להגדיל את מספר הנפשות בבית מה שבא לידי ביטוי בחשבון המים (כל אחד מחצית). רצוי מאוד לרשום זאת בהסכם/פסק הדין:

לטעמנו הנושא שולי, אך כמובן שניתן לרשום גם נושא זה בהסכם/פסק הדין ובכך לפתור את הסוגיה.

1. מען הילד:

אמנם לא כרוך בהטבה כספית, אך נושא נוסף בו להגדרה ההורית השווה חשיבות רבה.

כאשר לאחד ההורים הגדרה של משמורן יחיד, רק אז באפשרותו לשנות לבדו מען לילד המשותף. בכל מקרה אחר - בו להורים הגדרה הורית שווה (כולל אי הגדרה כלל) - לא ניתן לשנות מען לילד באישור הורה אחד.

תשובתו של מר אלי כהן, מנהל תחום מרשם ודרכונים במרשם האוכלוסין מחדדת את הנושא:

"כפי שציינת במכתבך, שינוי מען לקטינים להורים גרושים/פרודים מחייב הסכמת שני ההורים ורק כאשר המשמורת מסורה להורה אחד, הרי שאותו הורה שהמשמורת מסורה לו רשאי לשנות מען ללא הסכמת ההורה השני.

כן, במקרה של הורות משותפת, מאחר ולא נקבעה משמורת להורה אחד נדרשת הסכמת שני ההורים בלשכה לצורך שינוי מען".

הגדרה הורית שווה, מכל סוג שהוא הקיים כיום, מונעת מאחד ההורים לקבוע לילד המשותף מען אחר ללא הסכמת ההורה האחר.

לסיכום:

בעבר היו חששות ופחדים רבים ממתן הגדרה הורית שווה, תגובה צפויה ומובנת לשינוי כה מהותי לאחר שנים כה ארוכות בהן ההרגל היה לקבוע הגדרה של משמורן יחיד. עשור עבר, ו'שרדנו' את השינוי. הפחדים והחששות נעלמו, וטובת ילדי ההורים הגרושים קודמה.

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

ולא פחות חשוב, לא התעוררו בעיות חדשות או מהותיות בעקבות השינוי. נהפוך הוא, מתן הגדרה הורית שווה מסייע לילדים בהתפתחותם ובעיקר מפחית קונפליקטים, תחושת נחיתות והכרה בחשיבות נכחותם של שני ההורים בחיי ילדיהם.

שלום לך משמורת ז"ל, ברוכה הבאה אחריות הורית משותפת.